

KES ELAB EESTI SEES? KES ELAB VÄIKSE EESTI SEES?

KOOLIASTE	III kooliaste
TUNNI PIKKUS	75 minutit või vastavalt tempole 2 x 45 min
AINE	Geograafia
TEEMA VÕI KURSUS	Eesti ja Euroopa rahvastik
AINELÕIMING	Ühiskonnaõpetus, tehnoloogia
ÕPITULEMUSED	Õpilane <ul style="list-style-type: none">• teab, kes on rahvusvähemused Eestis• analüüsib põhjuseid rahvastikunäitajate taga• teab peamisi trende Eesti rahvastiku kujunemisel• analüüsib andmeportaalidest leitud andmete põhjal kodukohta, Eesti rahvastikku ja rahvastikuprotsesse
MAAILMAKODANIKU PÄDEVUSMUDELIGA SEOTUD ÕPITULEMUSED	<ul style="list-style-type: none">• eristab ja hindab enda erinevaid identiteete (rahvus, kultuur, sugu), mõistab nende mõju teistega suhtlemisel• mõistab, et kultuuriline identiteet kujuneb keskkonna mõjul ning põhineb keelel, jagatud väärtustel ja ühistel arusaamadatel ning traditsioonidel• väärtustab ja austab erinevust ja mitmekesisust
KESTLIKU ARENGU EESMÄRGID	4. eesmärk: kvaliteetne haridus 10. eesmärk: ebavõrdsuse vähendamine
MEETODID	<ul style="list-style-type: none">• töö andmebaasiga• ajurünnak märkmepaberitega• töö ekspertgruppides
ÕPPEVAHENDID	<ul style="list-style-type: none">• arvutid või telefonid info otsimiseks• väljaprintitud või veebidokumendina jagatavad töölehed

TUNNI PÕHISÕNUM JA SEOS KULTUURIRIKKUSEGA

Eesti rahvastiku mitmekesisus ning inimeste eri kodakondsused ja rahvused rikastavad meie ühiskonda, andes võimaluse üksteiselt õppida, ühiseid arusaamisi edendada ning kujundada riiki, kus kõigil on võrdsed võimalused ja tunne, et nad kuuluvad siia.

SISSEJUHATUS (10 MIN)

Sissejuhatus toimub kiirotsingu meetodil. Õpilastel tuleb leida vastus (telefoni ja/või arvuti abil) neljale sisulisi teemasid sissejuhatavale küsimusele. Peamine allikas: [Rahvaarv \(Statistikaamet\)](#).

- Mis seisuga rahvaarvu arvestatakse? Millal andmestikku muudetakse?
- Keda arvestatakse rahvaarvu kujunemisel Eesti elanike hulka?
- Kodakondsuse järgi elas Eestis 2024. aasta seisuga 1 127 312 eestlast, rahvuse järgi aga 931 993. Kuidas saab olla inimene kodakondsuselt eestlane, aga rahvuselt midagi muud? **Mis vahe on kodakondsusel ja rahvusel?**
- Miks on riigil ja seal elavatel inimestel vaja statistilisi andmeid rahvastiku kohta?

Õpetaja arutab küsimused koos klassiga läbi. Soovituslikud vastused:

- Rahvaarvu arvestatakse aasta alguses ja uuendatakse kord aastas.
- Elanike hulka arvestatakse Eesti kodanikud ja ka riigis elavad välismaalased ning kodakondsuseta isikud. Elanikud on kõik, kes elavad Eestis vähemalt ühe aasta.
- Inimene võib olla kodakondsuselt eestlane, kuid rahvuselt midagi muud, sest kodakondsus näitab riiklikku kuuluvust, aga rahvus kultuurilist, keelelist ja etnilist kuuluvust.
- Statistilisi andmeid rahvastiku kohta on vaja näiteks seadusloomeks, eri teenuste planeerimiseks ning majandusliku ja sotsiaalse olukorra hindamiseks.

ISESEISEV TÖÖ ANDMETEGA (20–30 MIN)

- Õpilased kasutavad [Statistikaameti kodulehekülge](#), et leida vastused töölehel (vt lisa 1) olevatele küsimustele. Iga küsimuse juures on link, mis viib õpilase õige andmebaasini.
- Kui õpilased ei ole varem andmestikuga tööd teinud, võib õpetaja leida esimesele küsimusele vastuse koos õpilastega, näidates samm-sammult ette, kuidas seda teha (mida ja kuidas valida jne).

* Olenevalt kui hästi õpilased andmestikku kasutada oskavad.

ARUTELU (5–10 MIN)

- Jaga õpilastele grupi peale 6 märkmepaberit (kleebikut): kolm ühte ja kolm teist värvi.
- Õpilased kirjutavad igale paberile ühe põhjuse, miks inimesed võiksid Eestisse kolida.
- Õpilased kirjutavad igale paberile ühe põhjuse, miks inimesed võiksid Eestist ära kolida.
- Õpilased kleebivad paberid tahvlile; õpetaja käib need põgusalt üle, annab ülevaate, lisab vajaduse korral mõtteid.

**GRUPITÖÖ
(15–20 MIN)**

Jaga õpilased kolmeliikmelistesse gruppidesse. Iga grupp saab ülesandeks tutvuda [rändestatistika](#) viimase aasta raportiga ja leida vastus ühele allolevatest küsimustest (iga rühm saab ühe küsimuse; väiksema klassi puhul võib küsimusi grupile jagada rohkem).

1. Kus välisriigis elab kõige enam Eesti kodanikke?
2. Kellele, mis eesmärgil ja kui palju väljastati viisasid?
3. Kui palju oli lühiajalise töötamise registreerimisi ja mis valdkondades?
4. Kes ja mis põhjustel tulid Eestisse elama?
5. Kellele anti pikaajalise elaniku elamisluba ja alaline elamisõigus?
6. Kuhu asusid välismaalased elama?
7. Kellele anti rahvusvahelist kaitset? Kui paljud said Eestis ajutist kaitset?
8. Keda saadeti riigist välja?
9. Kellest said Eesti kodanikud?
10. Kellest said e-residendid?
11. Kui paljud välismaalased osalesid kohanemisprogrammis?
12. Kuidas on muutunud ränne Eestisse alates Euroopa Liiduga liitumisest?

Seejärel saab iga grupp ülesande anda ülevaade oma küsimusele leitud vastusest. Seda võib teha lühikese esitlusena klassi ees. Küsimusele võivad õpilased vastata ka näiteks Padletis (siis jäävad vastused alles ja neid saab hiljem vajaduse korral kasutada).

**KOKKUVÕTE
(10 MIN)**

Ühine lõpuarutelu ja teema kinnistamine.

1. Mida saime teada Eesti rahvastiku kohta?
2. Millistel põhjustel inimesed tulevad Eestisse / lahkuvad Eestist? Millised tegurid mõjutavad rännet?
3. Kuidas saame siia elama asunud inimesi paremini toetada?
4. Miks on väärtuslik, et meie ühiskond on nii kodakondsuste kui rahvuste poolest mitmekesine?

LISATEGEVUSED

- Palu õpilastel uurida enda suguvõsa lugu ja tuua esile, kas neil on välispäritolu juuri.
- Vaata lisaks Rändekooli peatükke „[Mis on ränne](#)”, „[Miks inimesed rändavad](#)”, „[Kuidas Eesti rännet reguleerib](#)”.
- Leia inspiratsiooni järeltegevusteks Rändekooli tunnikavadest: „[Rändetrendide visualiseerimine](#)”, „[Rändeliigid ja trendid](#)” ja „[Eesti rändepoliitika kujundamine](#)”.
- Muuseumi või festivali külastus õpilastega, et tutvuda eri kultuuridega Eestis.

LISA 1. TÖÖLEHT

ÜLESANNE 1

Vaata rahvastikuandmeid rahvuse põhjal – viimase rahvastikuloenduse käigus sai kirja üle 200 Eestis elava rahvuse. Uuri esmalt eestlaste osakaalu ja leia siis teistele kriteeriumitele vastused.

Allikas: [Rahvastik rahvuse, soo ja elukoha \(asustuspiirkond\) järgi, 31. detsember 2021 \(RL21428\)](#)

Rahvus	Arv	Millise protsendi moodustab kogu rahvastikust? (Arvuta)	Elavad pigem linnas, väikelinnas või maal?
eestlane			
rahvus, millest kuuled esimest korda			
väga vähese esindatuse arvuga rahvus			
väga suure esindatuse arvuga rahvus			
rahvus, millel puudub oma iseseisev riik			
rahvus teadmata			

ÜLESANNE 2

Leia vastus allolevatele küsimustele

1. allikas: [Rahvastik kodakondsuse ja elukoha järgi, 1. jaanuar \(RVO68\)](#)

- Kui palju on Ukraina kodakondsusega elanike osakaal Eesti rahvastikust võrreldes 2018. aastaga tänaseks muutunud?
- Kui palju Vene kodakondsusega inimesi elab
 - a. linnalises asustuspiirkonnas;
 - b. väikelinnalises asustuspiirkonnas;
 - c. maalises asustuspiirkonnas?

Mis sa arvad, miks eelistatakse elada just selles piirkonnas?

2. allikas: [Pölisus](#)

- Kuidas arvestatakse
 - a. I põlvkonna välispäritolu;
 - b. II põlvkonna välispäritolu;
 - c. III põlvkonna välispäritolu?

3. allikas: [Pölis- ja välispäritolu rahvastik maakonna, soo ja vanuse järgi, 1. jaanuar \(RVO71\)](#)

- Kui palju elab Eestis 15–19aastaseid välispäritolu
 - a. esimese põlvkonna noori;
 - b. teise põlvkonna noori;
 - c. kolmanda põlvkonna noori?

Miks on osakaalud just sellised? Mis võib olla selle taga?

4. allikas: [Rahvastik emakeele, soo ja elukoha \(asustuspiirkond\) järgi, 31. detsember 2021 \(RL21431\)](#)

- Maailmas enim räägitud keeled on inglise, hiina, hindi, hispaania ja prantsuse keel. Kui palju on Eestis inimesi, kelle emakeel on a) inglise, b) hindi, c) hispaania ja d) prantsuse keel?
- Milliseid sulle tuntud/tundmatuid keeli Eestis elavad inimesed emakeele-na räägivad? Too välja 3.

ÜLESANNE 3

Vali endale huvipakkuv maakond Eestis ja kirjelda selle rahvastikku. Kui palju elab selles maakonnas inimesi? Millised kodakondsused on esindatud? Millised rahvused? Millega põhjendaksid leitud infot? [link 1](#) [link 2](#)

Allikad:

[Rahvastik soo, vanuserühma ja elukoha järgi, 1. jaanuar \(RVO282U\)](#)

[Rahvastik kodakondsuse ja elukoha järgi, 1. jaanuar \(RVO68\)](#)

Vaata ka Vikipeedias rahvuslikku koosseisu (nt [Türi](#), [Rahvastiku peatükk](#)).

